

<https://dergipark.org.tr/tr/pub/buefd>

YIL: 2022
CİLT: 7
SAYI: 2

MAKALE BİLGİSİ

Gönderildiği Tarih: 02.11.2022
Kabul Tarihi: 27.11.2022
Yayınlanma Tarihi: 28.12.2022

ARTICLE INFO

Submitted date: 02.11.2022
Accepted date: 27.11.2022
Published date: 28.12.2022

e-ISSN 2547-9865

Covid-19 Pandemi Sürecinin Türkiye'deki Çevirmenler Üzerindeki Etkileri¹

*The Effects of the Covid-19 Pandemic
Process on Translators in Turkey*

Dr. Öğr. Üyesi Çelik Ekmekçi
Bartın Üniversitesi,
Edebiyat Fakültesi, İngilizce Mütercim Tercümanlık Bölümü
celikekmekci@bartin.edu.tr,
0000-0002-7123-2621
Hilal Özbey
hilalozbey812@gmail.com
Bartın Üniversitesi, İngilizce Mütercim Tercümanlık Bölümü
M. Tarık Tarhan
tariktarhan43@gmail.com
Bartın Üniversitesi, İngilizce Mütercim Tercümanlık Bölümü
Betül Duman
betulduman1905@gmail.com
Bartın Üniversitesi, İngilizce Mütercim Tercümanlık Bölümü

Öz

Covid-19 pandemi süreci tüm dünyayı derinden etkileyen küresel bir sorundur. Ülkemiz de bu süreçten bir hayli etkilenmiştir. Eğitim sektörü başta olmak üzere birçok sektör Covid-19 pandemi süreci ile başa çıkmak adına, benimsemiş oldukları uygulama şekillerini değiştirmek zorunda kalmışlardır. Bu sebeple, Türkiye'deki çoğu sektör için alışılmadık dışında yöntemler benimseme gereksinimi doğmuştur. Diğer sektörlerde olduğu gibi çeviri sektörü de Covid-19 pandemi sürecinden derinden etkilenmiş ve bu etkilerin hem olumlu hem de olumsuz yönde olduğu gözlemlenmiştir. Bartın Üniversitesi Edebiyat Fakültesi İngilizce Mütercim ve Tercümanlık Bölümü öğrencileri olarak, üzerinde çalışmış olduğumuz bu projede "Covid-19 Pandemi Sürecinin Türkiye'deki Çevirmenler Üzerindeki Etkileri" konusu ele alınmıştır. Bu projedeki amaç, Covid-19 pandemi sürecinin Türkiye'deki çevirmenler üzerindeki hem pozitif hem de negatif etkileri ile ilgili veriler toplamak ve toplanan tüm verilerin gözden geçirilmesi sonucunda ilgili konu hakkında günümüz çevirmenlerine ve çevirmen adaylarına yönelik rehber niteliğinde bir çalışma hazırlamaktır. Proje kapsamında, çevirmenler, alanlarına göre (sözlü çevirmen, yazılı çevirmen, tıp çevirmeni, serbest çevirmen ve diğer) sınıflandırılmıştır. İnternet aracılığı ile konuyla ilgili veri taraması yapılmıştır. Ayrıca, röportaj ve anket çalışması gibi çeşitli ölçme yöntemleri kullanılmıştır. Çeviri şirketleri ve farklı alanlardan çevirmenler ile yüz yüze görüşmeler yapılmıştır. Görüşmelerin yüz yüze gerçekleştirilmesindeki amaç, yapılan bu görüşmelerin daha etkili bir şekilde uygulanması ve çevirmenler ile daha güçlü bir iletişim kurmaktır. Toplanan tüm veriler Bartın Üniversitesi Dil Laboratuvarı'nda proje grup üyeleri tarafından gözden geçirilmiştir. Bu proje sonunda, elde edilen verilerden yola çıkılarak günümüz çevirmenleri ve çevirmen adayları için "Covid-19 Pandemi Sürecinin Türkiye'deki Çevirmenler Üzerindeki Etkileri" konusunu içeren bu çalışma hazırlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Covid-19 pandemisi, pozitif etkiler, negatif etkiler, sözlü çevirmenler, yazılı çevirmenler.

¹ Bu çalışma, Bartın Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Mütercim ve Tercümanlık (İngilizce) Bölümü, Dr. Öğr. Üyesi Çelik EKMEKÇİ (celikekmekci@bartin.edu.tr) danışmanlığında, 'TÜBİTAK 2209-A Üniversite Öğrencileri Araştırma Projeleri Desteği Programı' kapsamında hazırlanmış ve tamamlanmış olan sonuç raporunun yeniden gözden geçirilmesi sonucunda oluşturulmuştur.

Abstract

The Covid-19 pandemic process is a global problem that deeply affects the whole world. Our country has also been greatly affected by this process. Many sectors, especially the education sector, had to change the practices they adopted in order to cope with the Covid-19 pandemic process. For this reason, the need to adopt unconventional methods has arisen for most sectors in Turkey. As in other industries, the translation industry has been deeply affected by the Covid-19 pandemic, and these effects have been observed to be both positive and negative. As students of the Department of English Translation and Interpretation of the Faculty of Literature at Bartın University, the subject of "The Effects of the Covid-19 Pandemic Process on Translators in Turkey" was discussed in this project. The aim of this project is to collect data on both the positive and negative effects of the Covid-19 pandemic process on translators in Turkey and to write a paper as a guide for today's translators and translator candidates on the relevant subject as a result of reviewing all the collected data. Within the scope of the project, translators were classified according to their fields (interpreter, translator, medical translator, freelance translator and other). Data were searched on the subject via the Internet. In addition, various methods such as interviews and surveys were used. Thus, face-to-face interviews were held with translation companies and translators from different fields. The purpose of conducting face-to-face interviews is to implement these interviews more effectively and to establish stronger communication with translators. All collected data were reviewed by project group members at Bartın University Language Laboratory. At the end of this project, based on the data obtained, this paper was written for today's translators and translator candidates, covering the subject of "The Effects of the Covid-19 Pandemic Process on Translators in Turkey".

Keywords: Covid-19 pandemic; positive effects; negative effects; translators; interpreters.

i Bu makalenin araştırma ve yayın süreci "Araştırma ve Yayın Etiğine" uygun şekilde yürütülmüştür.

Giriş

Covid-19, Yeni Koronavirüs Hastalığı olarak da bilinen ve SAR-CoV-2 virüsünün yol açtığı bulaşıcı bir hastalıktır (WHO, 2019). Çin'in Wuhan Eyaleti'nde 2019 yılının Aralık ayında ortaya çıkan bu hastalık kısa bir sürede bütün dünyaya yayılması sebebiyle Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) tarafından pandemi ilan edilmiştir (Sağlık Bakanlığı, 2020). Covid-19 pandemisi tüm dünyada göz ardı edilemeyecek etkiler bırakmıştır. 2020 yılının Mart ayında Türkiye'de ilk vaka tespit edilmiş ve o zamandan bu yana Türkiye de bu pandemiden büyük oranda etkilenen ülkeler arasına girmiştir (Pala, 2020, s. 63). Eğitim ve turizm başta olmak üzere birçok sektörde pandeminin olumsuz özellikleri izlenmektedir (Alaeddinoğlu ve Rol, 2020, s. 235). Örneğin; Covid-19 vakalarındaki artış sebebiyle karantina süreci ilan edilmiş ve bu süreçte eğitime 1 yıldan daha uzun bir süre boyunca uzaktan devam edilmiştir (Genç, Engin ve Yardım, 2020, s. 136).

Yapılan araştırmalar sonucunda Covid-19 pandemi sürecinin diğer sektörlerin yanı sıra Türkiye'deki çeviri sektörünü de etkilediği görülmektedir (Şan ve Kahraman Duru, 2020, s. 816). Bu etkiler, çevirmenlerin çalıştıkları alanlara göre pozitif ve negatif etkiler olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu durumdan yola çıkarak, yaşanabilecek benzeri durumlara karşı günümüz çevirmenlerine ve çevirmen adaylarına yönelik tavsiye niteliği taşıması amacıyla bu çalışma gerçekleştirilmektedir. Bu çalışmada genel olarak; çevirmenlik mesleği, yazılı ve sözlü çevirmenlik olarak iki ana başlık altında incelenerek her iki grubun da bu süreçten nasıl etkilendiği konusu üzerinde durulmaktadır.

Bu çalışmada ilk olarak, çalışma gerçekleştirilirken kullanılan yöntemler ele alınmaktadır. Daha sonrasında 'Bulgular' ana başlık altında araştırma süreci boyunca gerçekleştirilen röportaj ve anket çalışması detaylı olarak analiz edilmektedir. 'Sonuç' kısmında ise çeşitli yöntemlerle elde edilmiş olan verilerden yola çıkılarak Covid-19'un Türkiye'deki çevirmenler üzerindeki etkileri belirtilmektedir. Konuyla ilgili olarak günümüz çevirmenlerine ve çevirmen adaylarına yönelik tavsiyeler 'Öneriler' başlığı altında toplanmaktadır. Bu çalışma, TÜBİTAK tarafından sağlanan bütçe desteği sayesinde gerçekleştirilmiştir.

Yöntem

Bu proje kapsamında, öncelikle literatür taraması yapılmış olup konuyla ilgili arka plan bilgisinin oluşması sağlanmıştır. Aynı zamanda Sağlık Bakanlığı'nın internet sayfası üzerinden Covid-19 ile ilgili veriler toplanmıştır. Gerekli zemin oluşturulduktan sonra, proje için benimsenen ölçme yöntemleri (röportaj-anket) üzerine çalışmalar yapılmıştır. İlk olarak, röportaj ve anket için kullanılacak sorular proje üyeleri tarafından özgün bir şekilde hazırlanmış olup Etik Kurul Belgesi için Bartın Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Etik Kurulu'na başvuruda bulunulmuştur.

Kurul tarafından onaylanmış ve elektronik imza ile imzalanmış etik kurul onay belgesi alındıktan sonra, röportaj çalışması için çeviri büroları ve çevirmenlerle yazışmalar yapılmıştır. Bu yazışmalar sonucunda, röportaj çalışması için gönüllü olan altı (6) çevirmenle yapılacak olan görüşmelere yönelik randevular oluşturulmuş ve çevirmenlerle yüz yüze görüşmeler sağlanmıştır. Yapılan röportajların yazılı transkriptleri oluşturulmuş ve analiz edilmiştir (Bkz. 1. Röportaj Çalışması Analizi).

Röportaj görüşmeleri tamamlandıktan sonra, hazırlanmış olan anket soruları yeniden gözden geçirilmiş ve Google Forms platformu aracılığı ile online olarak uygulanmıştır. Bu anket çalışmasına toplamda yüz on iki (112) çevirmen katılmıştır. Anket çalışması sayesinde elde edilen veriler analiz edilip 'Bulgular' başlığı altında ayrıntılı olarak ele alınmıştır (Bkz. 2. Anket Çalışması Analizi).

Bulgular

1. Röportaj Çalışması Analizi

Proje kapsamında yapılmış olan röportaj çalışmasına altı (6) çevirmen katılmıştır. Çeşitli alanlardan çevirmenlerle yapılan röportajlar aşağıda ayrıntılı bir şekilde analiz edilmektedir:

Röportaja katılan 1. kişi, Almanca-İngilizce Mütercim Tercümanlık Bölümü mezunudur. Teknik, hukuk ve medikal alanlarda çeviri yapmaktadır ve yazılı çevirinin yanında sözlü çeviri hizmeti de vermektedir. Aktif olarak 2019 yılından beri çeviri işiyle uğraşmakta ve son iki (2) yıldır çeşitli bürolarda yeminli tercüman olarak görevini devam ettirmektedir. Covid-19, 1. kişi üzerinde bazı pozitif etkiler yaratmıştır. Örneğin; uzmanlık alanı medikal çeviri olan bu çevirmen, özellikle tıbbi cihaz kullanma kılavuzu çevirilerinin artış gösterdiğini belirtmiştir. Bunun yanı sıra sözleşmelerin ve vize başvurularının artmasıyla çeviri işlerinin de kademeli olarak çoğaldığını eklemiştir. Ekonomik açıdan ele alındığında; 1. kişi, çeviri işlerinde artış yaşandığını ve enflasyonla birlikte çeviri işinden alınan ücret miktarlarında yükselme olduğunu belirtmiştir. Pozitif etkilerin yanı sıra negatif etkilere de değinen bu çevirmen, Covid-19 sürecinin psikolojik olarak yorucu olduğuna dikkat çekmiştir. Bu süreçte evlerinden çalışmak zorunda kalan çevirmenlerin; bu sürece uyum sağlamaları, işlerini kendi başlarına planlamaları, sürekli bilgisayar başında olmaları ve aynı zamanda ev içindeki görevlerini devam ettirmek zorunda olmaları nedeniyle pandemi süreci, çevirmenleri psikolojik anlamda negatif yönde etkilemiştir.

Röportaj çalışması için gönüllü olan 2. kişi, 2018 yılında üniversiteden mezun olmuştur ve hukuk ve medikal alanlarda Almanca dilinde çevirmenlik yapmaktadır. Aktif olarak yaklaşık bir (1) yıldır çeviri işiyle uğraşmaktadır. Yapılan görüşmeler sırasında hiçbir pozitif etkiye değinmemiş olan bu çevirmen, özellikle negatif etkiler üzerine konuşmuştur. Serbest çevirmenlik işlerinin pandemi sürecinden olumsuz yönde etkilendiğini ve çeviri işlerindeki azalmalardan dolayı, çevirmenlerin ekonomik açıdan elde ettikleri kazançların giderlerini karşılayamadığını belirtmiştir. Bunun haricinde; tüm alanlarda çalışan bireylerin

psikolojilerinin kötü etkilendiğini savunan 2. kişi, sosyal anlamda da bireylerle iletişime geçmenin Covid-19 sürecinde daha da zorlaştığını vurgulamıştır.

Çalışmaya katılan 3. kişi, İngilizce Mütercim Tercümanlık Bölümü'nün Sözlü Çeviri Alanı'ndan 2013 yılında mezun olmuştur ve dokuz (9) yıl önce, genellikle akademik alanda çevirilerin yapıldığı kendisine ait bir tercümanlık bürosu açmıştır. Yapılan röportajda, pandemi sürecinin akademik tercüme alanında çeviri işlerini büyük ölçüde etkilemediği ve dolayısıyla bu alandaki çeviri ücretlerinin de sabit kaldığını söylemiştir. Ancak, akademik çeviri alanı dışında, özellikle de noter işlerindeki çeviri taleplerinin azalmasıyla noter onaylı yeminli tercümanların işlerinde azalmalar gözlemlendiğini belirtmiştir. Bunun yanı sıra, sözlü tercümanların da Covid-19 pandemi sürecinden olumsuz yönde etkilendiğini belirten 3. kişi, bir anda evden çalışmaya başlamanın çevirmen psikolojisi üzerinde negatif etkileri olduğunu ifade etmiştir.

Röportaj çalışmasına katılan 4. kişi, Mütercim Tercümanlık eğitimi almamış olmasına rağmen uzun bir süre Fransa'da yaşadığından ve Fransızcaya ana dil düzeyinde hâkim olduğundan noter onaylı yeminli tercümanlık yapmaktadır. Genel olarak biyoloji ve medikal alanda çeviri yapan 4. kişi, iki buçuk (2,5) yıllık tecrübeye sahiptir. Yapılan röportajda bu çevirmen, yalnızca negatif etkilerden bahsetmiştir. Yurt dışına çıkma konusunda kısıtlamalar gelmesinden dolayı, özellikle vize işlemleri için gerekli olan resmi evrakların çeviri taleplerinde azalmalar olduğunu belirtmiştir. İşlerdeki azalmalarla birlikte çevirmenlerin kazandıkları ücret miktarlarının da aynı oranda azaldığını ve bu sebeple ekonomik problemler de yaşadıklarını ifade etmiştir.

5. kişi, Mütercim Tercümanlık Bölümü mezunu olup İngilizce-Fransızca-Almanca dillerinde çevirmenlik yapmaktadır. Yaklaşık iki (2) yıllık tecrübe sahibi olan bu çevirmen hem sözlü hem de yazılı çeviri işiyle uğraşmaktadır. Yapılan görüşme sırasında 5. kişi, Covid-19 sürecinde birçok işin online yürütülmesi sebebiyle bu sürecin çevirmenler üzerindeki olumlu etkilerinden bahsetmiştir. Örneğin; pandemi sürecinde, çevirmenler, çevrim içi eğitimlerden yararlanarak 'online müşteri bulma' ve 'müşteriyle uzaktan iletişime geçme' konularında yeni beceriler edinmiştir. Çevrim içi imkânlar sayesinde, çevirmenler için uzak şehirlerdeki birçok müşteriye rahatça ulaşma olanağı sağlanmıştır. Ayrıca; bu çevirmen, pandemi sürecinde, online platformlar üzerinden çeviri yapma imkânı doğmasıyla birlikte çevirilerin arttığını ve böylece çeviri işlerinden kazanılan ücret miktarlarında artış görüldüğünü söylemiştir. Covid-19 sürecinin çevirmenler üzerindeki negatif etkilerine de değinen 5. kişi, pandemiyle birlikte ekonomik krizin de yaşandığını ve bu nedenle çevirilerden kazanılan ücretler artsa da yaşam giderlerinin de aynı oranda arttığından söz etmiştir. Bununla birlikte, 5. kişi, genellikle bilgisayar üzerinden çalışmaya yönelen çevirmenlerin sosyalleşme imkânlarının azaldığını ve bu durumun onlar için daha stresli bir çalışma ortamı oluşturduğunu ifade etmiştir.

Röportaj çalışmasına katılan 6. kişi ise Mütercim Tercümanlık Bölümü'nden 2006 yılında mezun olmuş ve on beş (15) yılı aşkın süredir çeviri işiyle uğraşmaktadır. Kendisine ait bir çeviri bürosu açmadan önce yalnızca teknik çeviri alanında çalışmış olan bu çevirmen, çeviri bürosunu açtıktan sonra her alandan çeviriler yapmaya başlamıştır. Covid-19 sürecinde çevirmenlerin sadece olumsuz yönde etkilendiklerini düşünen 6. kişi, karantina döneminde çeviri bürosunu açamadığı için iş alamadığını ve bu nedenle kazanç elde edemediğini belirtmiştir. Sadece eski müşterilerinden az miktarda online çeviri aldığını da sözlerine eklemiştir. Aynı zamanda, Covid-19'un çevirmenler üzerindeki psikolojik etkileri üzerinde duran bu çevirmen, pandemi sürecinin ne kadar süreceği ve bu süreçte geçimlerini nasıl sağlayacakları konusunda kafasında birçok soru işareti bulunduğunu dile getirmiştir.

2. Anket Çalışması Analizi

TÜBİTAK tarafından desteklenen bu proje kapsamında yapılan anket çalışmasında Türkiye'nin farklı kesimlerinden çevirmenler hedef alınmıştır. Bu anket çalışmasına yüz on iki (112) çevirmen katılmış olup ankete katılanların demografik bilgileri ve anket çalışmasının detaylı analizi aşağıda verilmektedir:

Tablo 2.1: Demografik Özellikler

	Sayı (N)	Yüzde (%)
Cinsiyet		
Kadın	62	55,4
Erkek	50	44,6
Toplam	112	100,0
Yaş		
30 yaş ve altı	53	47,3
31-45 yaş	42	37,5
46 yaş ve üzeri	17	15,2
Toplam	112	100,0
Eğitim Durumu		
Lise	3	2,7
Ön lisans	1	0,9
Lisans	72	64,3
Yüksek lisans	22	19,6
Doktora	14	12,5
Toplam	112	100,0

Gelir Durumu		
0-2000	14	12,5
2001-4000	17	15,2
4001-6000	21	18,8
6001-8000	12	10,7
8001 ve üzeri	48	42,9
Toplam	112	100,0

Tablo 2.1'de katılımcılara dair demografik özellikleri incelendiğinde katılımcıların %55,4'ü kadın, %44,6'si erkektir. Katılımcıların yaş gruplarına bakıldığında, büyük çoğunluğunun 30 yaş ve altı (%47,3) aralığında olduğu ve sırasıyla 31-45 yaş (%37,5) ve 46 yaş ve üzeri (%15,2) yaş gruplarının izlediği görülmektedir. Katılımcıların eğitim durumlarına bakıldığında büyük çoğunluğunun lisans mezunu (%64,3) olduğu ve sırasıyla yüksek lisans (%19,6), doktora (%12,5), lise (%2,7) ve ön lisans (%0,9) seviyesinde oldukları görülmektedir. Gelir düzeyleri açısından katılımcıların dağılımları incelendiğinde sırasıyla 8001 TL ve üzeri (%42,9), 4001-6000 TL (%18,8), 2001-4000 TL (%15,2), 0-2000 TL (%12,5) ve 6001-8000 TL (%10,7) şeklinde takip ettiği gözlenmektedir.

Tablo 2.2: Çeviri Türü Uzmanlık Dağılımları

	Sayı (N)	Yüzde (%)
Çeviri Türleri		
Yazılı çeviri	64	57,1
Sözlü çeviri	12	10,7
Her ikisi de	36	32,1
Toplam	112	100,0

Tablo 2.2'de yer alan veriler kapsamında ankete katılan katılımcılara dair çeviri türü uzmanlık dağılımları incelendiğinde katılımcıların çoğunluğunu yazılı çeviri (%57,1) oluştururken sırayla %32,1 oranla her iki uzmanlık türü olup %10,7 oranla sözlü çeviri uzmanlığının takip ettiği görülmektedir.

Tablo 2.3: Çeviri Alan Dağılımları

	Sayı (N)	Yüzde (%)
Çeviri Alanları		
Tıp çevirisi	44	13,0%

Hukuk çevirisi	42	12,4%
Edebi çeviri	36	10,6%
Teknik çeviri	62	18,3%
Konferans çevirmenliği	17	5,0%
Ardıl çeviri	27	8,0%
Eş zamanlı çeviri	25	7,4%
Serbest çevirmen	58	17,1%
Diğer	28	8,3%
Toplam	339	100,0

***Çoklu yanıt olduğu için N sayısı örneklemin hacmini geçmektedir.

Tablo 2.3'te çeviri alan dağılımları incelendiğinde katılımcıların çoğunluğunu teknik çeviri (%18,3) oluştururken sırayla %17,1 oranla serbest çevirmen, %13,0'ünü tıp çevirisi, %12,4'ünü hukuk çevirisi, %10,6'sını edebi çeviri, %8,0'ini ardıl çeviri, %7,4'ünü eş zamanlı çeviri ve %5,0'ini konferans çevirmenliği oluşturmaktadır.

Tablo 2.4: Çeviri Sektöründe Çalışma Yılı Dağılımları

	Sayı (N)	Yüzde (%)
Sektör Yılı		
1-5 yıl	52	46,4
6-10 yıl	19	17,0
11 yıl ve üzeri	41	36,6
Toplam	112	100,0

Tablo 2.4'te yer alan veriler kapsamında ankete katılan katılımcıların çeviri sektöründe çalışma yılı incelendiğinde katılımcıların çoğunluğunu 1 ila 5 yıl (%46,4) oluştururken sırayla %36,6 oranla 11 yıl ve üzeri ve %17,0 oranla ise 6-10 yıl çalışma deneyiminin takip ettiği görülmektedir.

Tablo 2.5: Çeviri Sektöründe Çalışan Tercümanlarının Covid-19'a Yakalanma Dağılımları

	Sayı (N)	Yüzde (%)
Yakalanma Durumu		
Evet	53	47,3
Hayır	58	51,8
Kararsızım	1	0,9
Toplam	112	100,0

Tablo 2.5'te yer alan veriler kapsamında ankete katılan katılımcılara çeviri sektöründe çalışan çevirmenlerin Covid-19'a yakalanma dağılımları incelendiğinde katılımcıların çoğunluğunun hayır (%51,8) cevabı verdiği, %47,3'ünün ise evet cevabı verdiği görülmektedir. Bunun yanında katılımcılardan %0,9'u kararsızım cevabını işaretlemiştir.

Tablo 2.6: Likertli İfadelerin Dağılımları

İfadeler	Kesinlikle katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle katılıyorum		Ortalama	Standart sapma
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%		
Covid-19 pandemi hakkında yeterli bilgiye sahibim.	5	4,5	3	2,7	8	7,1	15	13,4	81	72,3	4,46	1,048
Covid-19 pandemi sürecinde iş stres düzeyim artış gösterdi.	14	12,5	21	18,8	17	15,2	24	21,4	36	32,1	3,42	1,425
Covid-19 pandemi sürecinde aldığım çeviri işi miktarı arttı.	24	21,4	24	21,4	28	25,0	17	15,2	19	17,0	2,85	1,377
Çalıştığım ortamda Covid-19 pandemi ile ilgili önlemler alınmaktadır.	6	5,4	11	9,8	15	12,5	23	20,5	57	50,9	4,03	1,239
Covid-19 pandemi sürecinde çevirmenlik haricinde başka bir iş yapmayı düşündüm.	45	40,2	15	13,4	13	11,6	12	10,7	27	24,1	2,65	1,648
Covid-19 pandemi sürecinde yaptığım çevirilerden kazandığım ücret miktarı arttı.	32	28,6	26	23,2	25	22,3	11	9,8	18	16,1	2,62	1,409
Covid-19 pandemi sürecinde çeviri yaptığım alanlarda değişiklik oldu.	33	29,5	18	16,1	19	17,0	24	21,4	18	16,1	2,79	1,473
Covid-19 pandemi nedeniyle ruh halimde değişiklikler oldu.	11	9,8	6	5,4	10	8,9	32	28,6	53	47,3	3,98	1,294
Covid-19 pandemi sürecinde kendime ve aileme ayırdığım vakit arttı.	18	16,1	10	8,9	15	13,4	25	22,3	44	39,3	3,60	1,479
Covid-19 pandemi sürecinde uzaktan çalışırken fiziksel olarak sağlık sorunu yaşadım.	36	32,1	22	19,6	16	14,3	16	14,3	22	19,6	2,70	1,530
Covid-19 pandemi sürecinde uzaktan çalışırken psikolojik olarak sağlık sorunu yaşadım.	26	23,2	15	13,4	18	16,1	19	17,0	34	30,4	3,18	1,561
Covid-19 pandemi sürecinde uzaktan çalışırken diğer meslektaşlarımla rahatça iletişim kurabildim.	5	4,5	17	15,2	18	16,1	30	26,8	42	37,5	3,78	1,228
Covid-19 pandemi süreci işimi olumlu etkiledi.	23	20,5	26	23,2	27	23,2	11	9,8	25	22,3	2,90	1,439
Covid-19 pandemi sürecinde uzaktan çalışırken internet erişimim yeterliydi.	13	11,6	6	5,4	9	8,0	25	22,3	59	52,7	3,99	1,372
Covid-19 pandemi sürecinde uzaktan çalışmaktan memnunum.	12	10,7	7	6,3	18	16,1	26	23,2	49	43,8	3,83	1,342

Türkiye'deki çevirmenlerin, Covid-19 pandemi sürecinde üzerindeki etkilerini ölçmeye yönelik soruların yanıtlarına göre (Tablo 2.6);

- “Covid-19 pandemi hakkında yeterli bilgiye sahibim.” önermesine çevirmenlerin çoğunluğunun (%72,3) katıldığı,
- “Covid-19 pandemi sürecinde iş stres düzeyim artış gösterdi.” önermesine çevirmenlerin çoğunluğunun (%32,1) katıldığı,
- “Covid-19 pandemi sürecinde aldığım çeviri işi miktarı arttı.” önermesine çevirmenlerin çoğunluğunun (%42,8) katılmadığı,
- “Çalıştığım ortamda Covid-19 pandemi ile ilgili önlemler alınmaktadır.” önermesine çevirmenlerin çoğunluğunun (%71,5) katıldığı,
- “Covid-19 pandemi sürecinde çevirmenlik haricinde başka bir iş yapmayı düşündüm.” önermesine çevirmenlerin çoğunluğunun (%51,8) katılmadığı,
- “Covid-19 pandemi sürecinde yaptığım çevirilerden kazandığım ücret miktarı arttı.” önermesine çevirmenlerin çoğunluğunun (%72,3) katılmadığı,
- “Covid-19 pandemi sürecinde çeviri yaptığım alanlarda değişiklik oldu.” önermesine çevirmenlerin çoğunluğunun (%45,6) katılmadığı,
- “Covid-19 pandemi nedeniyle ruh halimde değişiklikler oldu.” önermesine çevirmenlerin çoğunluğunun (%75,9) katıldığı,
- “Covid-19 pandemi sürecinde kendime ve aileme ayırdığım vakit arttı.” önermesine çevirmenlerin çoğunluğunun (%61,6) katıldığı,
- “Covid-19 pandemi sürecinde uzaktan çalışırken fiziksel olarak sağlık sorunu yaşadım.” önermesine çevirmenlerin çoğunluğunun (%51,7) katılmadığı,
- “Covid-19 pandemi sürecinde uzaktan çalışırken psikolojik olarak sağlık sorunu yaşadım.” önermesine çevirmenlerin çoğunluğunun (%47,64) katıldığı,
- “Covid-19 pandemi sürecinde uzaktan çalışırken diğer meslektaşlarımla rahatça iletişim kurabildim.” önermesine çevirmenlerin çoğunluğunun (%64,3) katıldığı,
- “Covid-19 pandemi süreci işimi olumlu etkiledi.” önermesine çevirmenlerin çoğunluğunun (%43,7) katılmadığı,
- “Covid-19 pandemi sürecinde uzaktan çalışırken internet erişimim yeterliydi.” önermesine çevirmenlerin çoğunluğunun (%75,0) katıldığı,
- “Covid-19 pandemi sürecinde uzaktan çalışmaktan memnunum.” önermesine çevirmenlerin çoğunluğunun (%66,0) katıldığı saptanmıştır.

Sonuç

Covid-19 pandemi süreci Türkiye'deki çevirmenleri hem olumlu hem de olumsuz yönde etkilemiştir. Olumlu etkiler olarak çevirmenlerin kendilerine ve ailelerine ayırdıkları vakitlerin arttığı gözlemlenmektedir. Ayrıca, çevirmenler bu süreçte meslektaşlarıyla rahatça iletişim kurabilmiş ve uzaktan eğitimlere katılarak kendilerini geliştirebilmişlerdir. Yapılan anket çalışmasına göre çevirmenler, pandemi sürecinde internet erişim sorunlarıyla karşılaşmamışlardır. Buna ek olarak çevirmenlerin çoğunun Covid-19 pandemi sürecinde uzaktan çalışmaktan memnun kaldığı söylenebilir. Olumsuz etkiler olarak ise; çevirmenlerin bu süreçte psikolojik problemler yaşadığı ve stres düzeylerinin arttığı izlenmiştir. Aynı şekilde; çevirmenlerin aldıkları çeviri işlerinin azalmasına bağlı olarak, çevirmenlerin çevirilerden kazandıkları ücret miktarlarında da azalmalar olduğu görülmektedir. Çevirmenlerin Covid-19 pandemi sürecinde müşteri bulma konusunda kaygılar yaşadığı da önemli etkiler arasındadır. Sonuç olarak; Covid-19 pandemi süreci çoğunlukla çevirmenleri olumsuz yönde etkilemiş olup bu süreçte olumsuz etkilerin daha çok izlenmesi, çevirmenin pandemi sürecine uyum sağlayamamasından kaynaklanmaktadır.

Öneriler

- Çevirmenlerin Covid-19 pandemisi gibi olası bir durumla başa çıkabilmeleri için kendilerini olabildiğince geliştirmeleri ve bu tarz bir duruma adapte olabilmeleri gerekmektedir (EUATC, 2020).
- Yaşadıkları ve yaşayabilecekleri psikolojik sorunlar için çevirmenlerin uzman bir psikolog ile iletişime geçmesi önerilmektedir.
- Çevirmenler, kendilerini bilgisayar ve alanlarıyla ilgili teknolojik ekipmanları kullanma konusunda geliştirmeli ve uzaktan iletişim konusundaki becerilerini bir üst seviyeye taşımaları gerekmektedir (Şan ve Kahraman Duru, 2020, s. 840).
- Çevirmenler, hemen her konuda uzaktan eğitimlere katılarak veya yeni hobiler edinerek stres düzeylerini azaltabileceklerini bilmelidirler.
- Bu çalışma, çevirmenlere ve çevirmen adaylarına rehber niteliğinde olduğundan, böyle bir durumla yeniden karşılaşıldığında çevirmenlerin bu durumla nasıl baş edebileceklerine yönelik bilgi edinmeleri açısından önem arz etmektedir.

Kaynakça

Alaeddinoğlu, F. ve Rol, S. (2020). "Covid-19 pandemisi ve turizm üzerindeki etkileri." *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Salgın Hastalıklar Özel Sayısı, 233-258.

EUATC (Avrupa Çeviri İşletmeleri Birliği). (2020, 30 Mart). *Translation company security needs to be strengthened during the Covid-19 crisis*. 25 Mart 2022 tarihinde <https://euatc.org/industry-hot-topics/translation-company-security-measures-need-to-be-strengthened-during-the-covid-19-crisis/> adresinden erişildi.

Genç, S.Z., Engin, G. ve Yardım, T. (2020). “Pandemi (Covid-19) sürecindeki uzaktan eğitim uygulamalarına ilişkin lisansüstü öğrenci görüşleri.” *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 41, 134-158.

Pala, K. (2020). “Türkiye’de Covid-19 pandemisinin epidemiyolojisi.” *Türk Tabipleri Birliği Covid-19 İzleme Kurulu: Covid-19 pandemisi 4. Ay değerlendirme raporu* (ss. 63-69).

Sağlık Bakanlığı. (2020). *Covid-19 nedir?*. 16 Mart 2022 tarihinde <https://covid19.saglik.gov.tr/TR-66300/covid-19-nedir-.html> adresinden erişildi.

Şan, F. ve Kahraman Duru, R. (2020). “Covid-19 koşullarında sağlık çevirmenliği hizmetleri ve toplum çevirmenliğinde “yeni normal”i düşünmek.” *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (20), 816-843.

WHO. (2019). *Coronavirus Disease (Covid-19)*. 18 Mart 2022 tarihinde https://www.who.int/health-topics/coronavirus#tab=tab_1 adresinden erişildi.